

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

za celo leto 3 gld. — kr.

„ pol leta 1 „ 60 „

„ četrt leta — „ 80 „

Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Vabilo na naročbo.

Z novim letom nastopi „Gospodar“ svoj IX. tečaj ter vabi spodobno naročnike in posebno še deležnike kat. tiskovnega društva, da ga v naročje vzamejo in varujejo. Tega si sme „Gospodar“ svest biti, ker nja dosednji trud ni bil zastonj. Se ve, da se ne smejo čudeži od lista pričakovati, da bo v enem ali v pol leta povsod ljudem pravih misli vcepil, iz nemškutarjev narodnjake, iz strahopetnežev korenjake, iz liberalcev zveste katoličane, iz nevednežev pametne ljudi napravil. To so bolezni značaja, ki se brž odpraviti ne dajo, marveč hočejo potrpljivosti in stanovitnosti.

Namen nam je bil in bode, podučevati in navduševati poštenjake po vseh krajih mile domovine slovenske. Teh beseda in vzgled bo drugim tim bolj v poduk, čim več jih „Gospodar“ po vseh srenjah pridobi, da si ga naročijo in pridno berejo. Kazati sme „Gosp.“ na lep vspeh pri srenjskih zadevah. Mnogim srenjskim zastopom je stvar razjasnil, da so se v prošnjah do dež. odbora oglasili in napačni prenapredbi srenjskega reda vprli. S tem se je — po prizadevanju g. Hermana — vsaj to doseglo, da se je pogubna prenapredba zavrgla in stvar odložila dotle, da se poprej vsa javna uprava (Verwaltung) predela, čemur je tudi državni zbor pritrdil in dotični predlog odboru v pretres izročil.

Kako potreba je torej lista, ki vam te reči razlaga in vas k delavnosti spodbuja! Kmečki stan, od vseh zapuščen, si bo svoje bridko stanje proti liberalnim mogotcem le na toliko zboljšati mogel, na kolikor si — po postavni poti — svoje pravice sam brani. Braniti si jih pa le zamore, če ima glasilo, ki ga zagovarja, podučuje in vzbuja.

To je „Gospodarju“ nalog, kteremu bo vselej z vsemi močmi skušal zadovoljevati. Zato vas pa vabi in prosi, da mu v novem letu vsi,

ki ste dozdej naročniki bili, zvesti ostanete in kolikor se le da, še drugih poštenjakov pridobite, da se vam pridružijo. Več ko vas bo, večji bo tudi vspeh, ki ga z božjo pomočjo dosežemo.

Gospodom dopisnikom pa, ki so nas dozdej tako marljivo podpirali, se prisrčno zahvaljujemo in tudi za novo leto priporočamo, da nas blagovolijo podpirati in s tem blagor národa pospeševati.

Vredništvo odstopi zdaj besedo opravištvu, ki govori bolj resno, pa resnično.

Poslednji naš opomin v listu 41., naj p. n. naročniki zaostalo naročnino, deležniki pa zaostalo deležnino doplačajo, so še nekteri prezrli, zato je še enkrat prosimo, naj se nemudoma, pred poslednjo številko zaostali dolg poravnajo, da smo tudi mi velikim stroškom kos.

Za prihodnje leto pa že zdaj naznanjamo, da se prva številka „Gospodarja“ le tistim poslala bo, ki se o pravem času pred novim letom oglasijo.

Ker smo blage volje list pošiljali vsem, ki so pismeno potrpljenja prosili zaradi plačanja naročnine, jih zdaj lepo prosimo, da nam blagodušnost z vestnim doplačilom povrnejo. Kteri to storé, jim pošljemo tudi radi v novem letu list; ob lepih obljubah pa list obstati ne more. —

Denarji se naj pošiljajo po nakaznicah (Post-Anweisung), na ktere se naj razločno napiše ime naročnika, kraj in poslednja pošta. Prejšnji naročniki lahko namesto tega kar staro tiskano addresso na nakaznico prilepijo in le znezek znamenovajo, za koliko se naročijo.

Cena ostane „Gospodarju“ kakor dozdej:

Za celo leto . . . 3 gld. — kr.,

„ pol leta . . . 1 „ 60 „

„ četrt „ . . . — „ 80 „

Naročnina pošilja se: **opravištvu** „Slov. Gospodarja“ v stolnem farovžu v Mariboru (Marburg).

Opravištvu „Slov. Gospodarja.“

Dnešnji list ima 1/4 pole priloge.

Gospodarske stvari.

Prebivalcem ob Pesnici

v resen preudarek.

Od Pesnice.

Med Dravo in Muro na Slovenskem največi potok je Pesnica; njena struga se računi nad 9 milj dolga. Počenši od svojega izvirka se vedno drži prijaznih slovenskih goric; eno uro pred svojim iztokom se v fari sv. Marjete niže Ptuja pri Samošku obrne proti Zavraču in se v fari Velike nedelje z Dravo združi.

V knjižici: „Slovenski Stajer“ razdeljuje se njen tek v 3 dele: v gornjega do južne železnice, — srednjega do Senarske vasi, v spodnjega do iztoka v Dravo *) V spodnjem teku se Pesnička dolina razširja do pol ure z mnogimi lepimi travniki, po straneh pa se vrsti vas za vasjo sprebivalci krepke velike postave, čiste slovenske krvi, z ogromno večino so tudi značajni Slovenci, na ktere se človek sme zanašati. Le nekatere je že nemškutarija oblizala; žalibog, da si ravno take radi za župane volijo, ki potem v svoji pisarni tako nemščino rabijo, da se Bogu usmili.

Pred 40 leti imeli so Pesničanje še krasno narodno obleko. Iz lepega kot sneg belega platna bila je spodnja obleka; — srajca precej dolga z rudečim pasom prepasana, naprsnik tudi rudeč, na glavi vidrina kapa, — vidre se še sedaj pri Pesnici precej gosto najdejo, — ob nedeljah pa še moder plajš. Takó oblečen, 6 črevljev visok Pesničar, raven kot sveča, je bil res korenjak. — Bili pa so tudi premožni, so še tudi mnogi sedaj, zato pa tudi od mestjanov neodvisni! Zdaj se pa žalibog znajde tudi takih, ki travnik za travnikom, njivo za njivo prodavajo, in tako lepe kmetije vničujejo. Se ve, da sedanji čas, ko se preobilne dače kmetom nalagajo, k temu nekoliko pripomaga; mora pa se tudi pritrditi, da bi se tukaj pri umnem gospodarstvu živinoreja lahko na visoko stopinjo povzdignila. Pesnica tako prilično teče, da bi se lahko s pomočjo njene vode dosti več najboljše klaje pridelalo; ali ker le takrat travnike moči, kedar se debeli sneg tali alj preobilno dežuje, pride môča mnogokrat o neprilicnem času, ko več škoduje kakor hasni. Letos je senó in otavo tako zblatila, da se je mnogo klaje celó spridilo, z večine pa je slabe vrednosti. Voda je vselej nastopila ravno pred košnjo; nekteri gospodarji niso 14 dni mogli na travnik, ker je preobilna voda le počasi odtekla.

Pesnica ima zavolj svojih neštevilnih ovinkov gotovo še enkrat daljšo pot, kakor bi imela, ko bi bila zravnaná; na več krajih je prek in prek z

rakitjem obraščena, tu in tam njena struga zeló ozka in zapaljena. Pesnica ima samo na levem bregu kakih 12 potokov in réčic, ki se va-njo stekajo; kakor struga Pesnice so tudi struge teh pritokov hudo zanemarjene, in vse nezgode, ki zadevajo Pesničko dolino, zadevajo tudi več alj manj postranske doline in dolinice.

Ta rod bo težko doživel, da bi se Pesnička struga zravнала in bi se napravile drénaže, to je cevi, po katerih se voda iz močvirnih krajev odteka in na suhe prostore ob pravem času napeljuje. Kar pa je že sedaj posamesnim gospodarjem in občinam mogoče storiti brez velikih stroškov, se tudi storiti mora, ako nočemo skoro vsako leto neprecenljive škode trpeti.

V ta namen živo nasvetujemo sledeče:

1. Naj se varje lesovje, posebno po hribih in takih krajih, ki za drugo niso kakor za les. Znano je, da lesovje vrh mnogih drugih vremenskih koristi pri obilnem deževju po hribih vodo zadržuje, da se ne izteka tako naglo v doline, temuč le počasi in da ložje brez škode odteka.
2. Vse rakitje in druga šara, ki vodo v strugah zadržuje, da ne more urno teči naprej, naj se skrbno seka in proč spravlja.
3. Naj se struga tam, kjer je preozka, širje skoplje, in kjer je zapaljena, blato izmeče. To velja od vseh potokov in réčic in se mora tu pa tam vsako leto zgoditi.
4. Kjer koli voda zaostaja in se dela močvirje, alj kjer ima zemlja zavolj preobilne mokrote neko čudno črno barvo, naj se kopljejo dovolj globoki jarki in voda odpeljuje.
5. Naj se ob pravem času na travnike po priličnih vodotokih voda napeljuje. Koliko takih najlepših prilik se ne porabi! Nekterim gospodarjem celó gnojnica po jarkih v Pesnico teče.

Kmetovalci, delajte složno in vzajemno, dobiček je gotov! Pri obilni klaji se živina lepo redi, in to pospešuje poljedelstvo in vinorejo.

Pristavek vredništva. Po naših mislih bilo bi najboljše, ko bi se vsi srenjki močje nemudoma sklicali v posvèt na kakem priličnem mestu, morda pri sv. Lovrencu, in bi na podlagi teh praktičnih nasvetov napravili načrt, kje in kako da se naj povsod delo v roke vzame, da bode reka hitreje odtekala. Ne zanašajte se na druge in tudi ne na deželni zbor, ampak pomagajte si sami in Bog vam bo pomogel!

Gospodarske skušnje.

Cepljenje češpelj na rane slive.

Na marsikterem posestvu se nahaja več ali manjše število tako imenovanih ranih sliv, čijih sad pa je skoro brez vse vrednosti, dostikrat še zdravju nevaren, kajti griža in mrzlica je že bila dostikrat nasledek nepremišljenega uživanja tega

*) Pri tej razpravi smo jemali ozir na kraje in prebivalce spodnjega Pesniškega teka. Senarsko je v fari sv. Trojice v slov. goricah; in tu je šla, kakor se meni, meja Panonije; do novejših časov so se res stanovniki teh krajev od svojih sosedov po gornjih slov. goricah gledé noše očivestno ločili. Pis.

sadú. Na te slive se dajo pa domače češplje z dobrim vspehom cepiti, tako da je mogoče malovredni sad v kratkih letih v cenjenega in priljubljenega domače ali pozne češplje spremeniti. Domača češplja se na ranih slivinih steblih prav rada prime, prav bujno raste in močne veje poganja, tako da se porezana in po cepljenju zgubljena krona v malih letih nadomesti in jeseni z najboljšim sadom polni. To cepljenje je posebno zaradi tega vsega priporočila vredno, ker navadna pozna češplja v marsikteri zemlji neče veselo rasti, posebno v težki ilovici rada hira; rana sliva je pa v vsaki zemlji zadovoljna. Če se tedaj v taki zemlji rane slive posadijo in potem na nje češplje pocepijo, je dobiček očividni. Cepljenje češplje na rane slive toraj živo priporočamo.

Posušen krompir.

Krompir se najprej skuha, olupí in v drob-ljance za nožev hrbet debele zreže. Tako zrezani krompir se na temenu peči do suhega posuši in ostane leta dni užiten. Pred kuhanjem se krompir z vrelo vodo popari, omije in kratko kuha. Okus je sicer malo drugačen, pa ne neprijeten. Ravno tako se da tudi bela repa ali strnišnica za poznejo rabo posušiti.

Izleček grahovega stročja dišava za juho.

Navadno se grahovo stročje potem, ko se je grah izlužil, porabi za svinje ali se pa zavrže. Umnim gospodinjam naj povemo, da si s tem zametujejo izvrstno dišavo za juho in sicer ravno v onem času, ko ni frišnega sočivja dobiti. Stročje se namreč v vodi, ktere se nekoliko solika (kohlenaures Natron, ki se pri trgovcih z dišavami dober kup dobiva) primeša, dobro pokuha, na platnu precedi, potem z nekoliko sladkorjem ukuha, da se prav zgosti. Tako se dobi izleček, ki ostane brez kvara, kakor dolgo želiš; izleček za majhno žličko v krožnik juhe pomešan zadostuje, da juha prijeten okus frišnega graha dobi.

(„Vksbl. f. Stadt u. Ld.“)

Spremenjena

Pravila

okrajne posojilnice v Ljutomeru.

H. Obresti in izplačevanje vložkov.

§. 52. Od tega, kar kdo v društveno blagajnico vloži, dobiva počenši od 2 gold. obresti. Od vložkov za 2 gld. in naprej plačujejo se, in sicer od 1. dneva naslednjega meseca obresti po 6% (od sto.)

O povišanju ali znižanju obresti odločuje načelstvo z nadzornim svetovalstvom od časa do časa; to se pa mora vselej vsaj mesec poprej javno naznaniti. Obresti, ki ob koncu leta niso vzdignjene, pripisujejo se pri letnih računih, t. j. s prvim januarjem k glavnici.

Obresti se ne plačujejo za tisti mesec, v katerem se glavnica izplača, ali bi se odpovedana izplačati morala.

§. 53. Vložnik sme vsak dan svoj vložek pismeno ali ustmeno nazaj terjati, in sicer znesek do 50 gld. brez odpovedi, znesek od 50 do 500 gld. z odpovedjo pred mesec dni, nad 500 gld. pa z odpovedjo tri mesece poprej. — Če se pa pri vlogu denarjev dogovorijo posebni obroki, se tudi tako plačuje.

Vložniku se izroči knjižica z društvenim pečatom, katero podpišeta dva uda načelstva in v kateri je zapisano, koliko da znaša vložek in koliko obresti. Če so se zaradi plačila dogovorili posebni obroki, se mora tudi to zaznamovati.

Ta knjižica je dokaz, koliko da ima vložnik terjati. V knjižico se zapisuje ime vložnika; izplačuje se pa vsakemu, kdor ima knjižico, kot lastniku ali pooblastencu, kolikor more s knjižico terjati, vsikdar, le v naslednjih slučajih ne:

- a) če se je amortizacija proti dotični knjižici naznanila;
- b) če bi si bil vložnik posebno naročil, da se vložek izplačuje samo njemu ali pa takemu, ki se s posebnim pismom izkaže kot njegov pooblastenec, in če je to v denarni knjiži in pa knjižici omenjeno. Knjižica se kupuje po znesku, ki ga nadzorno svetovalstvo odloči.

J. Pogoji posojila.

§. 54. Društvo daje le samo svojim udom posojila, in to na menjice od enega do šest mesecev, pravilno pa le samo na tri mesece.

§. 55. Pri teh posojilih se pa mora zmiraj na to gledati, da se denar za dalj časa ne izposojuje, kakor ga ima društvo pri svojih upnikih dovoljenega. Ako denarne zadeve dopuščajo, sme se društvnikom posojilo s privoljenjem porokov podaljšati, toda nad poprejšnji rok nikdar ne; in tudi tolikokrat ne, da bi se posojilo vsled tega kot stalno imele.

Proti odrečeni prošnji za posojilo ali podaljšanje taistega pritožuje se pri občnem zboru.

§. 56. Pri dovoljevanju in odmerjevanju posojil se mora vselej na osebo in razmere prosilca gledati in posojilo samo takrat, v toliki meri in na toliko časa dovoliti, kakor se kaže, da bo vrniti mogel.

§. 57. Ako razmere prosilca dopuščajo, sme tudi več posojil ob enem imeti, če poroki poprejšnjih posojil temu niso nasproti.

§. 58. Posojilo ne sme biti nižje od 5 gld. Če gotovina ne zadostuje, odloči načelstvo, komu da se poprej posodi.

§. 59. Varščina pri posojilih je:

- a) če sta dva poroka ali akceptanta menjice;
- b) če se zastavijo zaupni papirji ali kovani denar, in
- c) če se zastavi premakljivo blago, ki ni spri-danju podvrženo.

Poroka morata po svojih okoliščinah dati zadostno zanesljivost in se zavežeta, da plačilo vrneta sama kot plačnika nerazdelno (in solidum) z dolžnikom.

Zastavljeni papirji se računajo po poslednji borzni ceni in jemljejo se za zastavo do polovice te cene.

Pri premakljivem blagu odločuje nadzorno svetovalstvo, ali se vzame v zastavo in koliko da se manj posodi.

§. 60. Do polovice tega, kar more društvenik od denarnice tirjati, sme se, ako okolščine društva dopuščajo, tudi brez druge varščine posoditi. —

§. 61. Ako društvenik večkrat zaporedoma posojila potrebuje, sme se tudi njegovo zemljišče, ako to okolščine društva dopuščajo, pod popolnoma varnimi pogoji kot kavcija (zastava) ali splošna varščina sprejeti.

Posojila na posebne hipoteke se vendar nikoli ne dovoljujejo.

§. 62. Udje načelstva nemajo pravice iz društvene blagajnice posojila prejemati, ali za drugih posojila porok biti.

§. 63. Udom nadzornega svetovalstva sme se samo proti zanesljivi varščini do tistega zneska posojevati, ktere ga so za to izvoljeni udje cenilne komisije odmerili. V to komisijo izvoli občni zbor vsako leto tri društvenike.

§. 64. Kdor želi posojila, prosi pismeno ali ustmeno in mora pri tem dokazati:

- a) da je kot društvenik pristopil k društvu in da je svoj prinesek najmanj za pol leta naprej plačal, in
- b) da ponujena varščina posojilu popolnoma zadostuje.

§. 65. Kolike obresti da bodo udje od posojil plačevali in kakošna da bode provizija, odloči načelstvo z nadzornim svetovalstvom, ta sklep pa mora najmanj eden mesec poprej javno naznanjen biti.

§. 66. Za vsako društveno plačilo je Ljutomer plačilno mesto, in vsak upnik in dolžnik se podvrže tamošnji sodnji.

Državni zbor.

Iz splošnjega razgovora o drž. proračunu v 84. seji dostavljamo danas še nekatere posebno mikavne opazke posamesnih poslancev. — Dr. Meznik, Moravec od desne strani, zagovarjal je narodne pravice. „Z narodnostjo“ — pravi — „mora se postopati kakor z vero“; vsakej se mora pustiti posebnost. Motijo se ustavaki, če mislijo, da je ustav z direktnimi volitvami do vrha došel; brez poravnanja s Čehi ni pravega ustavnega življenja, ker ni politične svobode. Dokazuje, da je neposredno tudi vlada zakrivila gospodarske stiske, ker je n. pr. na Moravskem iz ničevih vzrokov ustavila založnice,

ki so pravi blagor za poljedelstvo in obrtnijo bile, na Českem pa „domoljubno-gospodarsko društvo“ zadušila, ker se je — neki uradnik na svoji časti žaljen čutil.

Dr. Menger od levece pritruje prejšnjemu govorniku gledé na to, da je res vlada mnogo kriva gospodarskih nadlog. Beust je v dodatku h kupčijski pogodbi z angleško državo vvoznino obrtnijskih izdelkov tako zljajšal, da naši fabrikanti niso več mogli tekmovati z angleškimi, ki so mnogo pred našimi. — Ravno tako vlada premalo pazi na to, da bi prav ono obrtnijo podpirala, ki je poljedelstvu na korist, marveč jo zaverajo mnoge neugodne postave. Po njegovih mislih se dajo davki le znižati, to je: kmetijstvu se potrebni pripomočki le prihranijo, ako se bo manj potrošilo za vnanja zastopstva države, za vojaštvo v mirnih časih in pa če se loterija odpravi, ki toliko denarja ljudem iz žepov pokrade. Slednjič potrjuje, da dačna zmožnost vidno pojema.

V 85. seje se začne posebni razgovor o drž. proračunu, ktere ga prične bivši fin. minister dr. Brestel s tem, da skuša govornike od desne strani spodbijati in dokazati, da ni res, ka bi bila sedanja politična sistema gospodarskega poloma kriva, kakor so poslanci od desnice (pa tudi nekteri od levece bolj rahlo) trdili. Brestel je tako zaljubljen v sedanjo centralistično sistemo, da je celó przrl njene velike pregreške. Rekel je, da je od leta 1867. (ko je namreč Beust ustavakom do vrhunca pomogel) vsako leto bil preostanek v drž. blagajnici, da se je pa dve leti popred za ministra Belkredija, ko se je „verfasunga“ ustavila bila, za 400 mil. dolgá napravilo. Državni stroški — pravi — so se res povišali, pa večjidel so to plodoviti (produktivni) stroški, n. pr. za šole, železnice itd. — Škoda, da ni v zbornici grofa Leona Thuna, ta bi bil Brestelna sijajno zavrnil kakor smo brali v „Vaterld.“ Naj povemo to, ker je silno podučeno. Dolg 400 mil. kakor tudi boj s Prusijo (1866) bila je žalostna dedščina Schmerlingovega ministerstva. Razkritja ital. generala Lamarmore so resnico na dan spravile, da je Bismark že l. 1864 snoval boj zoper Avstrijo, in da naše nemško-liberalno ministerstvo za Schmerlinga zmožno ni bilo boj zabraniti. — Ko je Schmerling odstopiti moral (vsled izstopa vseh federalistov iz drž. zbora s Poljaci vred), je bil poklican Belkredi; državno stanje je bilo takošno, da je grof Leon Thun v svojem govoru 7. jul. 1865 rekel: „Ali po ustavnem potu propasti ali pa po drugem potu oetbe iskati“. — Izvolila se je edino prava pot: Belkredi je začasno ustav ustavil, da bi se z deželami in kraljestvi cesar pogodil in na tej podlagi Avstriji primeren ustav izdelal. Boj s Prusijo je vse ovrl. — Preden je pa še Belkredi na kormilo prišel, je bilo stanje državne blagajnice to-le: Leta 1865 spomladi, 4 leta potem, ko so začeli ustavaki pod Schmerlingom vladati, bilo je

8 milijonov primanjkljaja kljubu temu, da je drž. zbor — proti ugovoru vojnega ministra — strošek za armado za 17 mil. znižal. Potem je 8. jun., ko je še bil popolni mir, fin. minister predlagal državnemu zboru posojilo od 117 milijonov. Da je tega slabo državno gospodarstvo krivo bilo, pokazal je v gospodski zbornici 22. jul. 1865 grof Leon Thun po številkah, ker so ostanki na davkih če dalje večji prihajali: leta 1862 je ostalo na dolgu 12 procentov, leta 1863 že 16, in l. 1864 celo 19 procentov. Ustavaki so bili torej do l. 1865 državo skoro na kant spravili. Pomoči ni bilo druge, kakor da se je za Belkredija 400 mil. v zajem vzelo, kar je večjidel vojska požrla. Kljubu vsemu temu je pa Belkredi dru. Brestel-nu zapustil neprodana državna posestva in drž. papirje z neprerezanimi obrestmi, kar je potem drugače postalo. Kar slednjič „plodovitost“ državnih stroškov za šole in železnice zadeva, se je Brestel tudi močno vrezal. V sedanjih šolah se „plodi“ verska malomarnost, nemškutarija, nadušna učenost in napuh, da hujskajo profesorji z učenci vred proti ministru ter ga na Dunaju izsikavajo, ker se je drznil opomniti, da naj gospodje študenti bolj marljivo v šolo hodijo in se učijo. — In kar zadeva „plodovitost“ državnih stroškov pri železnicah, jih mora država od leta do leta z denarji zalagati, da si drugi žepe polnijo. —

Pri posamesnih postavkah v proračunu nanznanjajo tudi poslanci svoje posebne želje. Posnemali bomo le to, kar je bolj važno. — Stroški za državni zbor znašajo 1 mil. 148.676 gld. Politična uprava vseh dežel stane 5 mil. 595.000 gld. — Kranjska poslanca Pfeifer in Langer sta izrekla željo, da bi se tudi letos Dolenjem, ki so po toči in nevihtah zopet silno poškodovani, pomoč iz drž. blagajnice dovolila; minister žl. Lasser je pa odgovoril, da to prej biti ne more, dokler se ne kaže, da ni nikjer drugej pomoči. — Za zgotavljenje velike ceste v kotorskem okraju v Dalmaciji je zahteval poslanec dr. Klaič 54.000 gld., kar je vlada bila v proračun postavila; odbor pa je znesek znižal do 14.400 gld. Odborov poročevalec dr. Giskra je hudo kregal cesar. namestnika v Dalmaciji, barona Rodiča, češ, da nema pravih sposobnosti za to službo, da se ne drži ukazov z Dunaja poslanih itd. Minister Lasser je pa nekoliko zagovarjal generala Rodiča, češ, da ni učen birokrat ali kanelijsk črv, ter se je včasih, kakor se sam izgovarja, pri odkazovanju plačil zmotil, da pa to ne bo več. Predlog Klaičev je v manjšini ostal in obveljal odborov. — Za stavbe ob vodah se dovoli: rednih stroškov 880.000 gld., izrednih 1,160.100 gld.

Dopisi.

Iz Gradca. „Slovanska beseda“ je imela v nedeljo večer občni zbor. Pri tej priliki smo z veseljem slišali, da je društvo zopet na dobrih no-

Priloga „Slov. Gosp.“ k št. 51.

gah, da je prejšnji dolg poravnal ter še v blagajnici precej gotovega denarja. Udov šteje sedaj 72, med njimi le samo 34 Slovencev, akoravno je Slovencev v Gradcu na stotine. Za predsednika se je enoglasno izvolil g. Hostelka, c. kr. kontrolor tukaj, mož, ki je društvu že večkrat z denarno podporo pomagal. — Po volitvi 8 odbornikov začel se je razgovor zaradi „venčka“ v prihodnjem pustu. Predlog, da letos društvo nebi nikake več zabave napravilo, ni dobil večine, temveč se je prostovoljno oglasilo 16 društvenikov, kateri se stvari poprijeti hočejo. Veseli nas ta čin, ki spričuje, da je še v našem društvu gospodov, ki ne marajo niti za trud niti za denar, kedar gre zato, da se društvo na zvonaj kaže. — Izmed posamesnih predlogov zdeva se nam najvažnejši ta, da se v prihodnji jeseni ob priliki desetletnice obstanka „Slov. besede“ naj skliče shod vseh slovenskih domoljubov v Gradec. Izvrstna res je ta misel, ker bi prijateljski shod vseh domoljubov slogo ojačil in k delovanju navdušil, pa mnogo mnogo se bo moralo o tem še pisati in razgovarjati, preden dobra misel v življenje stopi.

Iz mariborske okolice. (Seidl naša môra.) Ker je „Sl. Gosp.“ Seidlnov nered pri razdelitvi ubožnih denarjev že večkrat grajal, je S. za mesec december vendar prinesel z Dunaja 30 gld., češ, iz svojega lastnega žepa dam 30 fl. za uboge?! Dozdaj se je vsak mesec 30—35 fl. razdelilo med uboge in nikdar ni dnarja manjkalo; kako bi torej Seidl iz svojega ubogim kaj dal? Dokler je v župnikovih rokah bil sirotinski zavod, niso ubogi nikdar na cedilu ostali. *) Kam le Seidl dnarje, po kaznovanju in drugih potih pridobljene spravlja? — Ker se je oznanilo v cerkvi razdeljenje ubogim za dva meseca, morali so zopet dobrotniki za eden mesec iz lastnega žepa dati revežem, da so bili utolaženi. (Zares prave turske razmere! Vredn.)

Namestnik „Ormevotra“ N. je pri slednji razdelitvi ubožnih denarjev rekel: „Srenjski odbor je sklenil med uboge vzeti L.“, še močnega človeka, ki si lahko vsakdanji kruh služi, češ, da je Kamčan. Omenjeni L. je prej beračil, ker se mu je studilo delati, po novi postavi pa beračiti ne sme. S špehom in drugimi darovi dobrih ljudi je po žganjarijah norce bril, ter stvari predaval, da si je mogel krof namakati. V cerkvi ga ne najdeš nikdar, pri žganju vselej, kedar ga le krajcar v žepu tišči. Za ljudi take baže skrbi Seidlnov srenjski odbor brezpostavno, ker še farni zavodi niso srenjam izročeni, pijanci pa najmanj zaslužijo podpore, če so tudi „rojeni Kamčani“. Od dotične strani se je namestniku „Ormevotra“ resno povedalo, kaj da ima srenjski odbor opraviti, in zakaj da se v take reči meša, ktere še postavno niso v njegovi oblasti.

(Konec prihodnje).

*) Kako, kadaj in zakaj je pa sirotinski zavod proti postavi iz župnikovih rok prišel? Vredn.

Iz Ptuja 8. dec. (Čitalnično stanje. Ptujška založnica.) Že precej dolgo se o nekdanjih središč narodnega gibanja „Čitalnic“ nič zadostnega več ne bere. Druga za drugo začena dremati ali bolehati, zaspava ali umira. Ali so povsod jednaki uzroki? V jedni in sicer za njih življenje — rekel bi — najnevarnejši reči, namreč malomarnosti občinstva do teh pred nekoliko leti kaj cenjenih zavodov, so si vendar vse več ali manje podobne.

Drugo breme, katero mnogo teh narodnih društev tišči in zarad kterega pešajo, je stranoma iz omenjene malomarnosti prihajajoča denarna slabost.

V vrsto onih, ki imajo premalo pod prstmi, spada tudi naša „ptujška čitalnica“. Kako to? Znabiti malo prihodkov pa mnogo stroškov? Znabiti udi odstopajo? Ravno v tem grmu zajec tiči. Odpadli pak so eni zato, ker njim čitalnica sebičnih namer nije izpolniti pomagala; drugi izstopajo zato, ker se njim premalo zabav ponuja; tretji ostanejo udi, pa ne odrahtavajo obečanih doneskov; četrti trdijo, da so „že davno“ izstopili; peti pa, ako njih zaprosiš, naj zaostali večletni dolg vsaj deloma poravnati blagovolijo, celó nič ne odgovorijo, ali pa pošiljajo odborove pismene rahle opomine nazaj „Na odbor optujske čitalnice“ dodajoči: „Ja sen optujskoj čitavnici ne nič dužen, pa tudi neven zake?“ — Drugi vzrok hiranja ptujške čitalnice je nemogočnost plačevanja nad vso mero drage najemščine.

Kako in od kod tedaj obnemogloj pomoči? O tem se bo pogovarjalo v glavni skupščini, katera se ima, kakor iz zanesljivega vira znamo, na pametvo (tepežni dan) sklicati.

Ravno tako važnega in za okolice ptujsko v nekterem oziru še mnogo važnejšega pomena je, da okrajna posojilnica, katero so pred dvema letoma tukajšnji osnovati nameravali, nikakor oživet ne more. Pri vsej različnosti potov, po kterih „stari“ in „mladi“ isti cilj in konec: „blagostanje slovenskega naroda“ doseči nameravajo, je prav tako podvzetje, kakor je okrajna posojilnica, očevidno ona točka, pri kterej se vsi lahko zedinijo, kar bi neprecenljiv in velik korak k potrebnim iskrenim slogi bil.

Nekdanje sloge pak nam je tim bolj treba, ker se naši narodni protivniki na vso moč trudijo, če dalje več tal pridobiti. Ravno kar se je namreč osnoval začasni odbor, da v življenje spravi posojilnico pod imenom „Vorschussverein in Pettau“. Mogoče je, da ostane podvzetje, kakor naši južni bratje pravijo, „džete nedorošče“, zato ker nekteri paragrafi postave ne mikajo posebno k pristopu, še bolj pa zato, ker ravno največ denarni matadorji podvzetje jako srpo gledajo.

Na vsaki način nam pa kaže omenjeno podvzetje zapuščeno praho, na kterej bi se z velikim haskom sejati dalo. Ne drži Slovenec na lastni

zemlji križem rok; išče te sreča, um ti je dan; samo složno, složno, bratja mila!

Iz okolice ljutomerske 7. dec. Ponemčevanje šol.) Če pogledamo po milem Slovenskem, nehoté opazujemo, kako nas sedanji vladni organi*) z vsemi sredstvi na podlagi novih šol. postav ponemčiti hoté. Povsod po slov. Štajerskem, kakor tudi pri nas, se posebno zadnje čase pritiska na krajni in okraj. šol. svet, kazaje njim kakega sklučenjaka š., po kterem bi se morala nemščina v naše farne, národne šole uvesti. Tukajšnji krajni šol. sveti so morali zaradi nemščine svojo misel povedati in reči se mora, da so nekteri — proti namenu ljudstva, kterega zastopajo, in proti najvažnejemu načelu zdrave pedagogike — v tej zadevi preveč prijenljivi bili. A vendar, kakor poizvedujemo, je še to slav. predsedništvu okraj. šol. sveta vse premalo, zato se utegne poskusiti še drug pritisek. Tedaj pozor!

Jaz še dosedaj v obče trdim, da še ni postave, ktera bi v naših dvorazrednih učilnicah velevala nemščino učiti; zato opozorujem kraj. šol. svete, da se v tej tako važni reči ne dajo ustrašiti. Ta od naših strahovalnih nemškutarjev navedeni „paragraf“ se bajé glasi, da se naj otroci po zmožnosti in temeljitem naučenju materinega jezika in na podlagi tega tudi drugega deželne jezika učé.***) Al se pa naša deca že v drugem razredu toliko materinskega jezika naučé, da jim potem lahko služi povsod za podlago tujščini, to je drugo vprašanje. Dozdeva se mi, da so gospodje v hudi pomoti, ali pa delajo — proti lastnemu prepričanju. Ako se Vi gospodje c. kr. nadzorniki, predsedniki itd. pri vsej ugodnosti časa, z dozorelim svojim duhom v vsem življenju še niste toliko našega jezika naučili, da bi ga temeljito znali, kako ga pa more naša majhna deca stopivša v šolo v enem ali dveh letih?

Dalje sem pa tudi jako radoveden, koliko bi koristilo našemu kmečkemu fantu, ako bi mu učitelj razlagal v nemščini priroduoslovje, n. pr. kako se vrti zemlja krog solnca in mesec krog zemlje itd. Alj bi né bila to prava podagogična neumnost?

Namen ljudske šole, kakor sploh njenih obstoječih postav je, da se otrok v njej nauči brati, pisati, rajtati itd., kolikor toliko vseh predpisanih predmetov, in vse to le, kakor velevala zdrava pamet, v národnem, otrokom razumljivem jeziku. Vrh tega je treba otrokom marsikaj vediti o umnem kmetovanju in sploh o tem, kar spada v bodoči poklic večine naše mladeži. To bi bilo dobro in koristno, ne pa da se učenci s tujo, nepotrebno in neprebavljivo hrano pitajo, v tem

*) Da so šolski sveti „vladni organi“, se jim od vlade v novjšem času ostro zadržuje. Vredn.

**) Ta točka postave bi pa ravno tako tudi vezala našega soseda Nemca, kakor nas in našo dečo, ker sta gotovo tudi za štajerskega Nemca dva deželna jezika, a ne samo za Slovenca. Pisat.

ko še domače in mnogo tečnejše nikakor prebaviti ne morejo.

Domoljub.

Sv. Križ pri Ljutomeru. (Zanimiva razsodba.) 24. avg. t. l. je posestnik S. nekoliko omamljen domu prišel in se s svojo ženo zaradi dela prepirati začel. Potem se zapre v sobo in dvakrat s samokresom (pištolo) ustrelil. Žena, polna strahu, da se je usmrtil, začne sosede na pomoč klicati. Sosed prihiti, duri s silo odpre in najde S. na tleh ležati, kakor da bi bil res mrtev. Ko pa drugi sosed pride in mu samokres iz rok vzame, se šema naglo na noge postavi in reče, da mu ni več živeti. Po dolgem razgovorjanju reče: Saj še imam nabito puško, zamorem se ž njo vstreliti — ter hiti po njo, sosed pa za njim, ter ga prime s puško tako, da ni mogel ne gor ne dol. Spet pride sosed, ki mu je prej samokres vzel, prime za puško ter mu jo s tako silo zdere, da mu kazavec na roki zlomi in mu še mastno zaušnico po vrhu pritisne, da mu ušesna bobnica počí. Zdaj nastane prepir, po prepiru tožba, ki se je 28. novembra t. l. s tem končala, da se je sosed, ki je hotel malosrčnežu črne misli z glave stepsti, zločinstva kriv spoznal in v 10 dni zapora, 30 gld. odškodovanja in v povračilo drugih stroškov obsodil. — Ljudem pa, ki zdaj obsojencu in pričam zabavljajo, čes, zakaj ste pa tje šli, rečem le to, da vsakoga kristijana dolžnost veže, bližnjega nesreče braniti, in da bode Bog vsakega po nja namenu sodil.

Iz Savinske doline. 15. t. m. (Pomota.) Dopisniku iz Savinske doline v „Slov. Gospodarju“ št. 49. so se gotovo neke pomote vrinole, alj pa celo pri glavni skupščini okrajn. zastopa dne 4. nov. t. l. ni nazoč bil. Naj povem resnico.

Zakaj ni dopisnik naravnost vsega povedal, kar se je pri glavni skupščini obravnavalo? Zakaj ni dopisnik čisto nič o letnem „računu“ in „preliminaru“ omenil?

Dopisnik naj vsaj pove, kako se je g. Vaš, (Unternehmer) za letni račun in preliminar, za moste, ceste itd. potegoval; on je le zahteval, da bi se vse postavno ravnalo, stroški zmanjševali in denar varčno obračal; zaradi tega so bili pa tudi na njegovi strani veliki posestniki in kmeti.

Kar tajnika zadeva, je g. Vaš rekel, da se za to majhno delo morebiti tajnik za nižjo plačo dobi, ker ni nikjer tako drago plačan, kakor pri nas, saj je tudi c. k. kontrolor v Kozjem za 200 alj 300 gld. to službo opravljal; znabit on po tej ceni službo prevzame. G. V. pa ni bil zoper pisarja ali tajnika, ampak le zoper previsoko plačo, in na to so le eni možje in ne „vsi“ vstali. Ko so pa tisti stoječi možje rekli, da naj ostane plača saj eno leto, ker tajnik dobro slovensko zna, je tudi g. Vaš to potrdil. —

Gospod Vaš je bil tudi eden prvih za zahvalo g. Hermanu.

Dobro bi menda bilo in želeli je, da bi vsi tisti ljudje v naši Savinski dolini, kateri druge za

nemirneže imajo, sebe dobro in prav spoznali, potem pa na svoje prse ponižno udarili, rekoč: „Mea culpa!“

Pravicoljub.

Pristavek vredništva. Glavno ravnilo nam je, da se v dopisih krivo ne poroča in nihčér po krivičnem ne žali. Odgovornost spada toraj na poročevalce, ne na vredništvo, ki ne more vedeti, kako prav za prav stvari stojé. Zaradi tega pa, če se kaj napačno poroča, ni treba zdražbe, ampak stvar se naj hipoma pojasni, kakor v tem dopisu, in pravde je konec.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Po dvojnih sejah vsak dan se je državni proračun v zbornici poslancev skončal. Pri postavkah za naučne in bogočastne zadeve so na ministra Stremayra od vseh strani prav ostre pušice letele; od liberalne strani, ker še ni vse izpeljano, kar tirjajo „konfesijonelné“ postave, od federalistične strani pa, ker ni pri šolah narodne enakopravnosti. V svojih odgovorih je bil minister prav kratkih besedi, ter je liberalce menda le na pol potolažil, federaliste pa še bolj žalil. —

Proti dru. Viteziču z Istverskega, ki se je pritoževal zoper popolno zanemarjenje slovensčine v šolah, je rekel ekselencia Str., da nima vpliva na določbo učnega jezika v ljudskih šolah, in da mu izmed ljudstva ne prihajajo pritožbe zoper ponemčevanje in poitalijančevanje v šolah, marveč zoper to, da se premalo nemški uči. Da ima minister tudi na učni jezik mnogo vpliva, pričajo imenovanja deželnih šolskih odbornikov in nadzornikov. Iz druge strani pa vedó zdaj narodnjaki, kaj storiti, da se ponemčevanju v šolah v okom pride: ministru se morajo celi kupi pritožeb poslati! Sicer je pa znano, da Čehi že leta in leta za česko vseučilišče prosijo, pa je vse zastoj, kakor tudi naše prošnje in pritožbe.

Prav je torej imel poslanec, duhovnik Weber z Moravskega, ki je na besede ministra Stremayra odgovoril: „Dolžnost ljudskih zastopnikov je, resnico spričevati, in to storim izpovedajé, da se z nami Slovani v Avstriji tako dela, kakor da pod Avstrijo ne spadamo.“ Ko bi se — pravi nadalje — §. 19. ustava v svoji pravi podobi fotografirati dal, bi spaki najbolj pristojal podpis: „Zasmehovalec!“ — Šlezki poslanec Cienciala je naravnost rekel, da bi se ministri zaradi preziranja §. 19. prav za prav morali tožiti!

Proti krepkim ugovorom od strani Poljakov se je sprejela resolucija fin. odbora, da se namreč tudi gališki dež. šol. svet po postavi od 25. maja 1868 vravna, to je: da zgubi pravice samostalnosti, katerih je po posebni milosti svetlega cesarja pridobil. S Poljaci so nasproti glasovali federalisti desnega središča. — Alj bodo

Poljaci vendar enkrat spoznali, da so njih pravi prijatelji le federalisti, ne pa ustavaki.

Ogersko. Minister Ghyczy je zmagal, ker so mu obe zbornici dovolile pobiranje davka po dosedanem načinu. Levičarji so ga strastno napadali, on jih je pa vrlo dobro pobijal in jim med drugim to-le pod nosove dal: „Če mislite, da vam je večina v deželi gotova, pa poskusite vladno kormilo v roke dobiti; če pa tega zaupanja nimate, pa ne spodkopavajte vsaj zaupanja, kolikor še ga vlada ima!“

Vnanje države. V Berlinu na Nemškem teče zdaj pravda proti grofu Arnimu zaradi pridrževanja državniških listin. Grofa zagovarjajo 3 odvetniki. Že več dni traja branje listin, ktere je grof oddal. Iz njih se vidi gola samosilnost strastnega Bismarka, kajti je delal in dela na to, da obstaja na Francozkem republika, ker ve, da ona Franciji roke veže in jej zaveznikov najti ne da. Boji se Bismark tudi, da bi grof Chambord kralj postal, češ, da bi kot odkritosrčen katoličan papežu v podporo bil, kar pa ne sme biti, dokler se Bismark s papežem in katol. cerkvijo ravsa.

Národna skupščina na Francozkem je proglasila svobodo nauka, kar je katoličanom na veliko korist, ker niso primorani svojih otrok v brezverske državne šole pošiljati, ampak si smejo lastne, katoliške šole napravljati. — Dela se na vse kripelje, da bo armada skoro na krepkih nogah stala. V ta namen se boče veliko državno posojilo napraviti.

Na Španskem je kraljeva armada dné 7. in 8. t. m. republikance zopet hudo natepla. Njih general Loma sam je bil na begu hudo ranjen; po novejših poročilih še živi. Bil je grozovitnež, ki je moril in požgal pvsod, kder so ljudje za kralja Karola. Zaslužen kazen je prejel. — Zdaj hoče Serrano, načelnik republike, vrhovno povelje prevzeti in nad Karliste iti; utegne pa isto osodo imeti, kakor dva najboljša generala republikancev, Konha in zdaj Loma, ki sta oba zgubila; prvi je umrl, drugi je tudi nevarno ranjen.

Razne stvari.

(Izpred celjske sodnije.) Dné 30. nov. je bil Ivan Prčič iz Lavdomirovca na Slavonskem od porotnikov kriv spoznan ropa, tatvine in hudega telesnega poškodovanja, od sodnikov pa v 15letno težko ječo s postom obsojen. Meseca sušca t. l. je bil J. P. v 1letno težko ječo v Lipoglavu zaprt, pa je z dvema tovarišema ušel in v noči na videmskem mostu s pogumnim nočnim čuvajem v dotiko prišel ter ga hudo poškodoval (štev. 39. „Gosp.“). — Dné 1. dec. je stala na sodbi Marj. Ilešič s 7 tovariši, tožena hudega telesnega poškodovanja. Ona bila je kriva spoznana in v 15-mesečno ječo obsojena, tovariši pa nekrivi. — K. Pečovnik od sv. Roprt v slov. gor., tožen hudega telesnega poškodovanja nad Fr. Bizjakom,

je bil 2. dec. tega hudodelstva nekriv spoznan, kriv pa prestopa zoper telesno varnost in zaradi tega obsojen v platež globe 150 gld. in povrnjenje vseh sodnijskih stroškov. — Dné 3. dec. je bil Fr. Truppe, poštni oficijal v Mariboru, zaradi službine nezvestobe v 1letno težko ječo obsojen. — Dné 4. in 5. t. m. bila je slednjič obravnava proti M. Rajnišu s Polja, ki je l. 1865. Hrvata Jurija Harinski-ga na potu v Podčetrtek na semenj umoril in oropal za kakih 200 gld. Človek brez vse krščanske vzreje, prav divji mož, je hrvaškega soseda v samoti pri topliškem mlinu 5krat s kamnom po glavi udaril, omočenemu torbo z denarji odrezal in po drugem potu proti Celju pobegnil. Ker je pvsod denarje kar trosil in popijal, je vzbudilo to sum in ga v preiskavo spravilo; ker je pa stanovitno vse tajil, je bil zaradi pomanjkanja dokazov meseca marc. 1867 izpuščen.

— Menda v obupnosti je divjak večkrat se hvalil, da je Hrvata ubil; Harinski, ki se je z razbito glavo do neke hiše privlekel, ga je tudi pred smrtjo nekemu možu natanko popisal. Vse te in druge govorice je kmet A. Turk sodnji sporočil, in Rajniš je bil drugokrat v preiskavo djan. Po zaslišanih 50 pričah je bil R. z 9 proti 3 glasom od porotnikov umora in ropa kriv spoznan, po sodnikih pa k smrti na vislicah obsojen. Če se tudi 38letni hudodelnik pomilosti, utegne vendar v zaporu ostati, ker se mu je slabo spričevalo dalo, da je ves zdivjan človek, kterega se vsa okolica boji. Znamenitno je, da — ko je svojo smrtno sodbo zaslišal, ni prosil pomiloščenja, ampak le semo za to, da se rdeči dežnik, kterega je na dan umora pri sebi imel, in kateri se je sodnji v spričevanje poslal, njegovi ženi Neži naj povrne!

(Še enkrat: varujte se sleparij!) Jud, pred katerim je „Sl. Gosp.“ št. 46. že svaril, se še po slovenski zemlji klati in slepari. Piše se Moriz Schotten, „Antiquarensammler“, ter „Sl. Gosp.“ v žepu nosi, obetajé, da bode z njegovim imenom podpisano pojasnilo v kratkem v „Sl. Gosp.“ brati. (Kadar pride, mu bo „Gospodar“ na tanko potni list pogledal. Vred.) Pravi, da je z slovito firmo Giani na Dunaju v zvezi, pa se mu vidi, da otrobe veže. Potno pismo ima od ogerske vlade in trdi, da je dober katoličan, da je pa tisti, pred katerim je „Sl. Gosp.“ svaril, Kranjec z rudečo brado bil. Pravi, da je ta od Lempaškega g. župnika kupil za 20 gld. „Luster“. (Grda laž, kdor pa očitno laže, ni pošten človek). Toraj še enkrat: varujte se sleparjev! Mavricija pa postavite pred kakega župana, da dokaže, okdod da ima kupčijsko pravico.

(Četverospjev švedskih pevkinj) slišali smo v Mariboru dné 11. dec. Pevkinje so se izučile v glasbinem konservatoriju v Stokholmu. Njih petje je tako dovršeno na vsako stran, da milota človeškega glasu in lepega sklada višje stopnje pač ne more doseči. — Na pretresovalca v „Marb. Ztg.“ je petje še celó poseben vtis napravilo. Med ču-

dovito lepimi glasovi se mu je namreč prvokrat misel zasvetila, da bode edini posel dovršenih — muzika! Potem takem bodo le muzikalni ljudje zveličani ali dovršeni, ali pa postanejo vsi, ki bodo zveličani, sami godci in pevci!

(*Manévri proti banki „Sloveniji“*.) Iz Vojnika se nam piše: Poprejšnji agent banke „Slovenije“ g. Stancel je zdaj zastopnik avstr. „Greshama“ in lovi ljudi k zavarovanju preužitka po tem zvijskem načinu: Pravi namreč, da so se gg. N. N. iz Celja, eden iz Vojnika in mnogi drugi tudi po njem pri „Greshamu“ zavarovati dali za toliko in toliko tisoč. To ljudi zapeljuje. Se vé, da smo se dali po njem zavarovati, toda ne pri „Greshamu“, temveč pri banki „Sloveniji“, ktera je g. Stancelna že zdavno odstavila. — Prav smo torej imeli, ko smo v poslednjem listu rekli, da „odstavljeni agenti in uradniki banke „Slovenije“ proti njej delajo in ljudi begajo. Potreba bi torej bilo, da sl. ravnateljstvo v Ljubljani vsakokrat javno po listih razglasi, če kateremu agentu ali uradniku slovó da. Česar bi še treba bilo, da se zapeljivcem tla spodmaknejo, prepuščamo sl. ravnateljstvu v preudarek.

(*Tudi „sistemizirana“ šola!*) Poroča se nam, da morajo otroci v neki ljudski šoli gornjegrajskega okraja po zimi polenca sebo prinašati, sicer bi se ne mogla šola kuriti. Kje pa je krajni šolski svet? V paragrafi „šolskih postav“, ki pa toplote po zimi ne dajejo.

(*Odlikovanje*.) Narodni župan v Dolini na Primorskem je bil od presvetlega cesarja odlikovan zlatim križcem za zasluge, kterega mu je 11. dec. izročil s posebno slovesnostjo c. kr. okr. glavar v Kopru.

(*Za družbo duhovnikov*) so nadalje vplačali čč. gg.: Kreft, Korošec, Lednik, Bezjak Fr., Plešnik, Sever po 11 gld.

(*Duhovne premembe v krški škofiji*.) Za spirituala v semenišču postavljen je č. g. Jož. Vidue, dozda kaplan v mestni fari sv. Ila; na nja mesto stopil je č. g. A. Müller, ki je začasno bival na vseučilišču v Inomostu. — Umrli so čč. gg. Rud. Gussenbauer, častni kanonik, dekan in mestni župnik v Volfbergu v noči od 29.—30. nov.; Dollinger Alfonzij, benediktinec in bivši profesor bogoslovja, dné 7. dec.; Jož. Schweighart, dekan in mestni župnik pri sv. Andreju v labodski dolini, dné 7. dec. („K. Bl.“)

Ker že mora biti,

spričujemo na dotično prošnjo, da dopisa: „Iz Savinske doline“ v 49. šte. „Gosp.“ ni pisal č. g. B. Cilenšek, vranski kaplan. Naj se toraj povrne ljubi mir, kakor je bil poprej!

Listnica vredništva. Dopisniku M. F. iz zgornje Savinske doline: Vsak dopisnik se mora v listu na vredništvo podpisati in tudi imena tistih povedati, zoper ktere kaj ima. V Vašem dopisu ni ne eno ne drugo, torej se ni porabil.

Loterijske številke:

V Gradcu 12. decembra 1874: 75 12 82 89 30
Prihodnje srečkanje: 26. decembra.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptaju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	4	60	4	50	4	60	4	25
Rži	3	90	3	50	3	35	3	30
Ječmena	3	60	3	—	2	40	—	—
Ovsa	2	20	1	90	2	20	—	—
Turšice (koruze) vagan	3	10	2	60	3	—	2	43
Ajde	2	90	2	40	2	80	2	20
Prosa	3	90	—	—	3	40	—	—
Krompirja	2	—	2	—	2	—	1	60
Sena cent	1	80	2	—	1	20	1	—
Slame (v šopkih)	1	40	1	60	—	80	—	—
„ za steljo	—	80	1	—	—	60	—	—
Govedine funt	—	28	—	30	—	28	—	22
Teletine	—	32	—	32	—	30	—	24
Svinjetine	—	30	—	30	—	40	—	34
Slanine	—	37	—	34	—	40	—	28

Na prodaj

3—3

je nezgorljiva **denarnica** Nr. 8 umetne so-
stave z dvema oddelkoma, k vsakemu posebne
vratice, ključavnice in zapahi; zgornji oddelek s
„tresorjem“ in drugimi napravami za denar in
vrednostne stvari, spodnji za knjige itd. Prav po
ceni za dobiti pri

Jož. Martini, ključavničarju v Mariboru.

Ces. kralj.

7—12 dvorni puškar

Ivan M. Erhart,

v Mariboru priporoča:

Puške dvocevke od spredej za nabijati iz
železa od 12 gl. — kr.
(do najvišje cene.)

Puške dvocevke od spredej za
nabijati iz svila (drot) . 18 „ — „
(do najvišje cene.)

Lefauchaux (lefošé) iz svila od 30 „ — „
(do najvišje cene.)

Lencaster (lênkaster) iz svila
od 44 „ — „
(do najvišje cene.)

Revolverje 8 „ — „
(do najvišje cene.)

Pistole dvocevke 2 „ 50 „
„ enocевne 1 „ 30 „

3—3

— Od leta 1767 —

Svetinja
za napredek

Svetinja
za zaslug

ALBERT SAMASSA,

c. kr. dvorni zvonar, izdeljevalec strojev in raznoterega orodja pri gašenju ognja

v Ljubljani,

priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potrebščino, kakor jarmi, ojnice, okovi. Zvon
tudi 40 centov teže, zamore en mož zvoniti; dalje
priporoča vse vrste

brizgalnic, orodja za gašenje, vodnjake, cer-
kvene svečnike iz medenine, ventile, šravbe
itd. itd.

po naj nižji ceni.

Občinam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omislijo, privolim
plačevanje v obrokih.

Diploma
pripoznanja

Diploma
pripoznanja

— 14 svetinj —

Darovi za božične praznike in novo leto.

Zlatnine, srebernine in to iz pravega in kitajskega srebra.

Spodobno se zahvaljujé za dosedanje meni skazano zaupanje naznanjam, da sem si

zalogo zlatnine in srebernine

vnovič in bogato preskrbel ter priporočam p. n. občinstvu za prihodnje praznike kot vezila: Zlatih prstanov, zlatih in srebrnih križcev, zlatih in srebrnih lancev (za gospode in gospé), zlatih prstanov z diamanti, zlatih naušesnikov in naušnic, granatnih, zlatih in srebrnih olepšav, naročnih olepšav, zlatih in srebrnih svetinjic, bucik ali prsnih igel, jedal raznih vrst in karkoli se na mizi rabi; tabakir, naprstkov itd.

V moji zalogi so dalje stvari iz kitajskega srebra na poljubno izbiro in za vsako porabo.

Ob enem naznanjam p. n. občinstvu, da preskrbljujem vse v moj posel spadajoče poprave, ter sprejemljam rezljanja, pozlačenja v ognju i. t. d.

Žlahtni kameni, staro zlató in srebró se kupuje ali zamenjava.

Henrik Schön, juvelir, zlatar in srebernar v **Mariboru**,

spodnja gosposka ulica, v Grubičevi hiši štev. 105.

2—3